

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C – 2016/11440]

8 OKTOBER 2016. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2000 houdende erkenning van de N.V. Belgonucleaire als exploitant van een kerninstallatie

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Dit ontwerp van besluit heeft als doel het statuut van de N.V. Belgonucleaire, die te 2480 Dessel, Europalaan 20, installaties uitbaat, te actualiseren in het licht van artikel 7 van de wet van 22 juli 1985 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie.

Het gaat erom de huidige toestand van de N.V. Belgonucleaire, die momenteel gedeclasseerd wordt, in aanmerking te nemen.

Tot op heden is het verzekerde bedrag voor de N.V. Belgonucleaire identiek aan dat van een vermogenkerncentrale, terwijl de risico's op een kernongeval beduidend lager liggen, rekening houdend met de aan de gang zijnde declassering.

Artikel 7, tweede lid, 2° van de wet van 22 juli 1985 betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie laat Zijne Majesteit toe om bij een in Ministerraad overlegd besluit het maximumbedrag van de schade ten belope waarvan de aansprakelijkheid van de exploitant betrokken is, te verlagen om rekening te houden met het vermogen en de aard van de kerninstallatie.

Dit is de oefening die in de hierna volgende uiteenzetting uitgevoerd wordt.

1. Het risico verbonden aan de kerninstallatie van de N.V. Belgonucleaire

Over het algemeen is het potentiële risico van een kerninstallatie voor derden het resultaat van twee factoren : enerzijds het risico verbonden aan ongevallen in de installatie en anderzijds het risico verbonden aan ongevallen van externe oorsprong, zoals bijvoorbeeld het neerstorten van een vliegtuig. Ook moet worden gewezen op het risico dat verbonden is aan het nucleaire transport wanneer de exploitant de transporteur of de ontvanger is van nucleaire stoffen.

In de diverse gevallen is de kernschade voor personen, goederen of het milieu hoofdzakelijk het gevolg van de verspreiding van radioactieve stof en van de gevolgen ervan op het vlak van stralingsblootstelling, besmetting en productie van radioactief afval. In het geval van een fabriek van kernsplijtstof van het type MOX (oxydesplijtstof die plutonium bevat) zijn de radioactieve stoffen die in aanmerking moeten worden genomen niet alleen die welke voor de productie worden gebruikt, maar ook de producten die vrijkomen tijdens een niet-gecontroleerde kettingreactie (ook criticiteitsongeval genoemd).

De fysieke vorm van radioactieve stoffen heeft een invloed op hun verspreidingspotentieel, waarbij fijn poeder dit potentieel verhoogt : het is dus conservatief ervan uit te gaan dat de hele stof zich in deze vorm bevindt. Bovendien is het risico verbonden aan het nucleaire transport quasi tot nul herleid, aangezien dit transport plaatsvindt tussen de site van BN (Belgonucleaire) en die van Belgoprocess, op een afstand van minder dan 1 kilometer en voornamelijk op twee privésites. In deze omstandigheden kan het globale risico alleen geraamd worden op basis van de hoeveelheid plutonium die in de installatie aanwezig is.

2. Risico op « interne » ongevallen in de kerninstallatie van de N.V. Belgonucleaire

Het uitgangspunt van de analyse is de toestand van de kerninstallatie zoals ze tot 2006 werd geëxploiteerd, met een jaarlijkse capaciteit van 40 ton MOX-splijstof, waarvoor in de installatie gemiddeld 2 ton plutonium aanwezig moest zijn : dit laatste cijfer is representatief voor de inventaris van de fabriek tijdens de exploitatieperiode en komt overeen met het initiële risico.

Sinds 2006 en tot 1 mei 2014 werd dit risico met een factor 1000 gereduceerd : deze reductie vloeit enerzijds voort uit de laatste leveringen van MOX-splijstof in 2006 en uit de restitutie van kernstoffen aan de klanten in 2007, en anderzijds uit de overdracht aan NIRAS van de overblijvende stoffen in de vorm van radioactief afval gedurende de eigenlijke ontmantelingswerken.

In de loop van 2014 zal de ontmanteling van de laatste productie-installaties leiden tot de verdwijning van de laatste gewichtshoeveelheden van kernstoffen : die zullen nog enkel als sporen aanwezig zijn, waardoor het risico extra wordt verminderd met een factor tussen 1.000 en 10.000.

In dat geval zal de installatie zich aanzienlijk onder de technische criteria bevinden die enerzijds overeenkomen met de installatie van klasse 1 in de zin van het Algemeen reglement op de bescherming tegen ioniserende straling van 21 juli 2001 en anderzijds met de installatie van categorie 1 in de zin van de wet van 30 maart 2011 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen op het vlak van fysieke bescherming.

Al deze elementen leiden tot een beduidende vermindering van het risico verbonden aan ongevallen in de installatie.

3. Risico op « externe » ongevallen in de kerninstallatie van de N.V. Belgonucleaire

Wat het risico verbonden aan de ongevallen van externe oorsprong betreft, blijft de frequentie van ongevallen zoals het neerstorten van een vliegtuig, explosies, externe brand, aardbevingen of terrorisme ongewijzigd. De gevolgen ervan zijn in dit geval ook sterk verminderd daar het overblijvende splijtbaar materiaal enkel nog in de vorm van sporen aanwezig is.

In deze omstandigheden kan een sterke afname worden vastgesteld van het risico dat verbonden is aan ongevallen van externe oorsprong.

4. Stappen van het declasseringsplan

De declassering van de kerninstallatie omvat vier stappen, namelijk de ontmanteling van de productie-installatie, de ontmanteling van de infrastructuur, de sanering en de vrijmaking van de gebouwen en ten slotte de afbraak van deze gebouwen. Het nucleaire risico is verbonden aan de productie-installatie : zodra die verwijderd is, is de radioactiviteit enkel nog onder de vorm van sporen aanwezig. De installatie kan echter pas gedeclasseerd worden nadat het FANC de site volledig heeft vrijgemaakt.

De volgende tabel omvat een indicatieve planning van de verschillende stappen van het project:

Stap	Datum	Etape	Date
begin ontmanteling	maart 2009	démarrage démantèlement	mars 2009
einde ontmanteling van de productie-installatie	oktober 2014	fin du démantèlement des équipements de production	octobre 2014
einde ontmanteling van de infrastructuur	maart 2015	fin du démantèlement des infrastructures	mars 2015
einde sanering en vrijmaking van de gebouwen	juni 2015	fin de décontamination et libération bâtiments	juin 2015
declassering installatie	eind 2017	déclassement installation	fin 2017

5. Conclusies

De momenteel sterke vermindering van de hoeveelheid kernmateriaal die aanwezig is op de site van Belgonucleaire te Dessel wijst erop dat deze installatie op korte termijn niet meer zal beantwoorden aan de technische vereisten van een installatie van klasse I of categorie I.

De vereisten inzake nucleaire aansprakelijkheid die voortvloeien uit het Verdrag van Parijs en omgezet werden in de wet van 22 juli 1985 zoals gewijzigd door de wetten van 11 juli 2000, 13 november 2011 en 29 juni 2014 blijven echter van toepassing voor de installaties voor de productie van kern- of splijstoffen, zelfs tijdens de declassering.

Gezien de omstandigheden is de N.V. Belgonucleaire van plan om haar statuut van kerninstallatie van klasse I te behouden. De dekking van haar wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van kernenergie moet evolueren binnen de grenzen van de nationale wetgeving en van de internationale verdragen.

Rekening houdend met de stand van zaken van het declasseringsproces lijkt het billijk om de N.V. Belgonucleaire het statuut van kernexploitant van een installatie met een gering risico te verlenen in de zin van artikel 7, tweede lid, 2° van de wet van 22 juli 1985 en het verzekerde bedrag te verminderen tot 70 miljoen euro.

Wij hebben de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaars,
De minister van Economie,
K. PEETERS
De minister van Energie,
M. C. MARGHEM

8 OKTOBER 2016. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2000 houdende erkenning van de N.V. Belgonucleaire als exploitant van een kerninstallatie

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groot.

Gelet op de wet van 22 juli 1985 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, artikel 7, tweede lid, 2°, gewijzigd bij de wetten van 11 juli 2000, van 13 november 2011 en van 29 juni 2014, en artikel 10, gewijzigd bij de wet van 29 juni 2014;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 december 2000 houdende erkenning van de N.V. Belgonucleaire als exploitant van een kerninstallatie;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 10 december 2014;

Gelet op het verzoek ingediend op 10 juli 2014 door de N.V. Belgonucleaire krachtens artikel 7, tweede lid, 2°, van de voormelde wet van 22 juli 1985, om erkend te worden als kerninstallatie met een beperkt risico;

Overwegende dat op 1 januari 2012 het bedrag van de wettelijke aansprakelijkheid van de exploitanten van kerninstallaties van 297.472.229,73 euro op 1,2 miljard euro wordt gebracht;

Overwegende dat de risico's op een kernongeval bij de N.V. Belgonucleaire beduidend kleiner zijn dan bij een vermogenkerncentrale;

Overwegende dat de schade die uit een eventueel kernongeval bij de N.V. Belgonucleaire kan voortvloeien veel kleiner is dan die welke door een ongeval bij een vermogenkerncentrale kan worden veroorzaakt;

Overwegende de risicoanalyse in het Verslag in bijlage;

Overwegende dat de N.V. Belgonucleaire haar werkzaamheden als producent van kernsplijtstof in 2006 stilgelegd heeft;

Overwegende dat de N.V. Belgonucleaire met haar ontmantelingswerkzaamheden op 1 maart 2009 begonnen is;

Overwegende dat de ontmantelingswerkzaamheden eind oktober 2014 afgesloten waren;

Overwegende dat met de ontmanteling van de laatste productie-installaties de laatste gewichtshoeveelheden kernmateriaal verdwenen zijn en dat dit materiaal enkel nog als sporen bestaat;

Overwegende dat deze toestand het risico verbonden aan ongevallen van interne oorsprong beduidend beperkt;

Overwegende dat het risico verbonden aan ongevallen van externe oorsprong ook beduidend beperkt is omdat de overblijvende splijtbare stoffen enkel nog als sporen bestaan;

Overwegende dat kan besloten worden dat het risico verbonden aan de installaties van de N.V. Belgonucleaire veel kleiner is dan dat van de vermogenkerncentrales;

Op de voordracht van de minister van Economie en van de minister van Energie en op het advies van de in Raad vergaderde ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Artikel 2 van het koninklijk besluit van 19 december 2000 houdende erkenning van de N.V. Belgonucleaire als exploitant van een kerninstallatie wordt als volgt gewijzigd:

1° vóór het eerste lid wordt een lid toegevoegd, luidende:

“De nucleaire installatie bedoeld in artikel 1 wordt beschouwd als een installatie met een gering risico in de zin van artikel 7, tweede lid, 2° van de wet van 22 juli 1985 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, gewijzigd bij de wet van 13 november 2011”.

2° in het eerste lid, dat het tweede lid wordt, worden de woorden « 12 miljard frank » vervangen door de woorden « 70 miljoen euro voor ieder kernongeval ».

Art. 2. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2017.

Art. 3. De minister bevoegd voor de Verzekeringen en de minister bevoegd voor Energie zijn, ieder wat hem/haar betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 8 oktober 2016.

FILIP

Van Koningswege :

De minister van Economie,
K. PEETERS

De minister van Energie,
M. C. MARGHEM